

ANAYASAMIZI HAZIRLIYORUZ

(Halk konuşuyor, TBMM dinliyor)

-5-

TOPLANTIYA DAVETLİSİNİZ

Yer:

Tarih:

Saat:

Konuklar:

Doğrudan ve Temsili Demokrasi
Merkezi ve Yerel Yönetimler
Şeffaflık

Toplantı tutanaklarını ve değerlendirme raporlarını
www.tkmm.net adresinden okuyabilirsiniz.

DOĞRUDAN VE TEMSİLİ DEMOKRASİ

Demokrasiyi ‘kamu yönetimine ilişkin kararların, ilgili bütün yurttaşların katılımıyla alındığı yönetim şekli’ biçimde tanımlayabiliriz. Tabii bu tanım, daha çok antik Yunan sitelerindeki doğrudan demokrasi örneklerine birebir uyuyor. (Daha sonraki dönemlerde şehirler kalabalıklaştıkça, ister istemez yerini “temsili demokrasi”ye bıraktı.)

Halkın egemenliğini bizzat ve doğrudan doğruya kullandığı bir demokrasi türü olan **doğrudan demokrasi** (klasik demokrasi) siyasi kararların, çoğunluk esasına göre, yurttaşların oy çokluğu ile doğrudan doğruya şehir halkı tarafından alınmasıyla gerçekleşiyordu.

Antik Yunan şehir devletlerinde bütün yurttaşlar mecliste oy verme ve fikrini söyleme hakkına sahipti. Ama kölelerin ve o şehir-devletinde doğmamış olanların bu hakkı yoktu. Yönetime katılımın sınırlandırılmış olması ve liderlik kurumunun varlığını devam ettirmesi doğrudan demokrasinin bu dönemde bile hayli sınırlı olarak yaşandığını gösteriyor.

Bugün artık sadece “temsili demokrasilerden” söz ediyoruz. Gene de İsviçre’nin küçük kantonlarında halk meclisleriyle varlığını sürdürebilen klasik (doğrudan) demokrasii örnekleri olduğunu söyleyebiliriz.

Doğrudan demokrasiden temsili demokrasiye geçiş Orta Çağ’da başladı. Temsili demokrasilerin ilk örnekleri demokrasiye katılımın erkek olma, belli miktarda vergi verme gibi standartlarla kısıtlamalar taşıyordu. 18. ve 19. yüzyıllarda

yoğun sınıf mücadeleler sonucu olarak insan haklarının gelişmesi ile bugünkü tanımına kavuştu.

Temsili Demokrasi, demokratik ülkelerde halkın egemenlik hakkını doğrudan değil de, seçtiği temsilciler aracılığıyla kullandığı bir yönetim biçimi olarak tanımlanıyor. Temsili demokrasilerde halk, belirli bir süre için temsilcilerini seçer. Yönetim yetkisi, geçici bir süre için bu temsilcilere verilir. Ayrıca temsili demokraside halk istediği zaman yöneticiyi değiştirme şansına da sahiptir. Halkın seçtiği temsilciler meclislerde toplanır ve halk adına kararlar alır.

Türkiye’de...

Osmanlı İmparatorluğu’nda halkın yönetime katılması yönünde ilk adım 1. Meşrutiyet’le atıldı. 1876’da ilan edilen anayasada kişi hak ve özgürlüklerinden söz ediliyor ve üyeleri seçimle belirlenecek bir meclis kuruluyordu. Kısa süren bu dönemi 1908’de 2. Meşrutiyet’in ilanı ve anayasanın meclisin yetkilerini genişletici yönde değiştirilmesi izledi.

Cumhuriyet’in ilk yıllarında TBMM’nin kurulması ve genel oya dayalı seçimlerle birlikte temsili demokrasi devam ediyordu. Türkiye’deki parlamenter sistem tek parti ile başlamışken 1950’deki seçimin ardından ‘çok partili hayat’a geçildi.

Günümüzde temsili demokrasinin Türkiye’de uygulanması anayasal güvence altında. Anayasada yer alan maddelerde oy kullanma ve temsilde adalete ilişkin hükümler yer alırken seçilenlerin sadece kendilerini seçenleri değil herkesi temsil ettiği de vurgulanıyor.

1982 Anayasası

Madde 67 - Vatandaşlar, kanunda gösterilen şartlara uygun olarak seçme, seçilme ve bağımsız olarak veya bir siyasi parti içinde siyasi faaliyette bulunma ve halkoymasına katılma hakkına sahiptir.

(...) Onsekiz yaşını dolduran her Türk vatandaşı seçme ve halkoymasına katılma haklarına sahiptir.

(...) Seçim kanunları, temsilde adalet ve yönetimde istikrar ilkelerini bağdaştıracak biçimde düzenlenir. (...)

Madde 80 - Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, seçildikleri bölgeyi veya kendilerini seçenleri değil, bütün Milleti temsil ederler.

MERKEZİ VE YEREL YÖNETİM

Türkiye’de merkezi ve yerel yönetim

Kamu hizmet ve faaliyetlerinin belli bir merkezden yönetilmesi anlamına gelen merkezi yönetim Türkiye’de Cumhurbaşkanlığı, Başbakanlık ve Bakanlar Kurulu ve yardımcı kuruluşlar (Milli Güvenlik Kurulu, Devlet Planlama Teşkilatı, Danıştay ve Sayıştay)’dan oluşuyor.

İdari yapısı il, ilçe bucak ve köylerden oluşan Türkiye’de merkezi yönetimin yerel yönetimler üzerinde belli bir gözetim ve denetimi var. Merkezin yönetsel denetim ve gözetim

yetkisi, yerel yönetimlerin; kararları, eylem ve işlemleri, organları ve görevli çalışanları üzerinde uygulanıyor.

Yerel yönetim kapsamına **il özel idareleri ile belediyeler (büyükkent ve belde belediyeleri), mahalleler ve köyler** giriyor.

Belediyelerdeki organlar başkan, belediye meclisi ve belediye encümeninden; köylerde muhtar, köy ihtiyar heyeti ve köy derneğinden; il özel idarelerinde ise vali, il genel meclisi ve il encümeninden oluşuyor. İllerde vali, ilçelerde ise kaymakam atama ile görevlendirilirken diğer organlar seçimle belirleniyor.

Yerel yönetimleri düzenleyen yasalar

5216 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu

5393 Sayılı Belediye Kanunu

5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunu

5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu

5355 Sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu

Belediyelerin görevleri

Belediyelerin yapmakla yükümlü oldukları görevler Belediye Kanunu madde 14'te düzenlenmiş:

Belediye Kanunu

Madde 14- (...) a) İmar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel alt yapı; coğrafi ve kent bilgi sistemleri; çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık; zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans; şehir içi trafik; defin ve mezarlıklar; ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar; konut; kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor; sosyal hizmet ve yardım, nikâh, meslek ve beceri kazandırma; ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapar veya yaptırır. Büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 50.000'i geçen belediyeler, kadınlar ve çocuklar için koruma evleri açar.

b) (...) Devlete ait her derecedeki okul binalarının inşaatı ile bakım ve onarımını yapabilir veya yaptırabilir, her türlü araç, gereç ve malzeme ihtiyaçlarını karşılayabilir; sağlıkla ilgili her türlü tesisi açabilir ve işletebilir; kültür ve tabiat varlıkları ile tarihî dokunun ve kent tarihi bakımından önem taşıyan mekânların ve işlevlerinin korunmasını sağlayabilir; bu amaçla bakım ve onarımını yapabilir, korunması mümkün olmayanları aslına uygun olarak yeniden inşa edebilir. Gerektiğinde, öğrencilere, amatör spor kulüplerine malzeme verir ve gerekli desteği sağlar, her türlü amatör spor karşılaşmaları düzenler, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan sporculara belediye meclisi kararıyla ödül verebilir. Gıda bankacılığı yapabilir.

Geçmişte nasıldı?

Türkiye'nin 150 yılın üstünde yerel yönetim deneyimi var. Bugünün belediyelerinin yapmakla yükümlü olduğu işler Osmanlı zamanında vakıflar aracılığıyla yapılıyordu. Belediye terimi ilk olarak tanzimat döneminde kullanılmaya başlandı, ilk belediye ise 1854 yılında kuruldu. Dönemin belediye algısı idari ve siyasi yapının temel birimlerinden biri olmaktan çok kentleri modernleştirecek bir araç olduğu biçimindeydi.

Kurtuluş Savaşı'nın ardından yıkılan kentleri yeniden imar etmek için 1924 tarihinde Köy Kanunu çıkartılarak köylere tüzel kişilik verildi. 1930'da ise Belediye Yasası çıkartıldı. Bu yasayla belediye seçimlerinde kadınların seçme ve seçilme hakkı, halkın yönetime katılabilmesi, demokratik temsil ve hesapverebilirlik açısından belediyelerin demokratik bir organ olarak oluşturulmasının yanısıra görev alanları da genişletildi. (Bu kanun 1980'e kadar yürürlükte kaldı.)

Çok partili siyasi hayata geçiş yerel yönetimlerde gelişmeyi de beraberinde getirdi. 1930'dan beri belediye meclis üyelerinin kendi aralarından belediye başkanı seçmesi uygulamasına 1961 Anayasası ile son verildi, halk, belediye başkanını halk seçmeye başladı. Yerel yönetimlerle ilgili ilk kapsamlı çalışma ise Merkezi Hükümet Teşkilat Araştırma Projesi (MEHTAP) oldu. Bu projenin kapsamında kurulan "İdareyi ve İdari Metodları Yeniden Düzenleme Komisyonu" belediyelerin "Büyük kentler", "Kentler" ve "Kasabalar" şeklinde örgütlenmesini karar altına aldı. 1978 yılında ise "Yerel Yönetimler Bakanlığı" kabinede yerini aldı.

Hızlı kentleşme ve nüfus yoğunluğu karşısında eski yönetim biçimi yetersiz kalınca 1984'te Büyükşehir Belediyeleri Kanunu çıkartıldı ve iki kademeli belediyecilik yapısına geçildi. 1990'ların sonunda –Avrupa Birliği sürecinin etkisiyle- Yerel Gündem 21 ve Kent Konseylerinin kurulmasıyla katılımcı, şeffaf ve hesap verebilir kent yönetimleri oluşturma sürecine doğru bir adım daha atıldıysa da arkası hala getirilemedi.

Merkezi ve yerel yönetimlerin arasındaki görev, yetki ve sorumlulukları belirleyen 2003 yapımı "Kamu Yönetiminin Temel İlkeleri ve Yeniden Yapılandırılması Hakkında Kanun"u 2004 ve 2005 yıllarında yerel yönetimlere ilişkin kanunlardaki değişiklikler izledi. Herşeye rağmen "Yerinden Yönetim"e hala hayli uzakta duruyoruz.

1982 Anayasası

Madde 123 - İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir. İdarenin kuruluş ve görevleri, merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayanır. Kamu tüzelkişiliği, ancak kanunla veya kanunun açıkça verdiği yetkiye dayanılarak kurulur.

Madde 126 - Türkiye, merkezi idare kuruluşu bakımından, coğrafya durumuna, ekonomik şartlara ve kamu hizmetlerinin gereklerine göre, illere; iller de diğer kademeli bölümlere ayrılır. İllerin idaresi yetki genişliği esasına dayanır. Kamu hizmetlerinin görülmesinde verim ve uyum sağlamak amacıyla, birden çok ili içine alan merkezi idare teşkilatı kurulabilir. Bu teşkilatın görev ve yetkileri kanunla düzenlenir.

Madde 127 - Mahalli idareler; il, belediye veya köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, gene kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzelkişileridir. Mahalli idarelerin kuruluş ve görevleri ile yetkileri, yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenlenir.

Mahalli idarelerin seçimleri, 67 nci maddedeki esaslara göre beş yılda bir yapılır.

Mahalli idarelerin seçilmiş organlarının, organlık sıfatını kazanmalarına ilişkin itirazların çözümü ve kaybetmeleri, konusundaki denetim yargı yolu ile olur. Ancak, görevleri ile ilgili bir suç sebebi ile hakkında soruşturma veya kovuşturma açılan mahalli idare organları veya bu organların üyelerini, İçişleri Bakanı, geçici bir tedbir olarak, kesin hükme kadar uzaklaştırabilir. Merkezi idare, mahalli idareler üzerinde, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla, kanunda belirtilen esas ve usuller dairesinde idari vesayet yetkisine sahiptir. Mahalli idarelerin belirli kamu hizmetlerinin görülmesi amacı ile, kendi aralarında Bakanlar Kurulunun izni ile birlik kurmaları, görevleri, yetkileri, maliye ve kolluk işleri ve merkezi idare ile karşılıklı bağ ve ilgileri kanunla düzenlenir. Bu idarelere, görevleri ile orantılı gelir kaynakları sağlanır.

DÜNYA'DA YEREL YÖNETİMLER

Yerel yönetimler, yerinden yönetim ilkesine uygun olarak düzenlenir. Yerinden yönetim, çeşitli kamu hizmetlerinin, merkezi idare dışında örgütlenmesi, yürütülmesi demek.

Bugünkü belediyecilik anlayışı eski Yunan'daki ve Roma'daki şehir tarzlarına dayanıyor. Ama belediyecilikte ve yerel yönetimlerde asıl gelişme 18. yüzyıl sonlarında sanayi devriminin kentleşmeyi doğurması ile birlikte yaşanıyor.

Avrupa Birliği sürecindeyse yerel yönetimlere önem verildiğini görüyoruz. AB ile birlikte Avrupa bölgeselleşmesi gündeme gelirken, yerellik ve yerinden yönetim konusunda düzenlemelere gidildi. Avrupa Konseyi 1988'de Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'nı kabul etti.

“AB yerinden yönetim ilkesi” kamusal hizmet sunma yetkilerinin merkezi yönetimden yerel yönetimlere devredilmesi, merkezi yönetimlerce yapılamayacak olan işlerin ise Brüksel'e devredilmesini öngörüyor. Avrupa yönetişimi beyaz kitabı ile de karar mekanizmalarının daha katılımcı ve çoğulcu mekanizmalarla oluşmasının yolu açılmaya çalışılıyor. Lizbon Sözleşmesi'nde de bölgesel ve yerel yönetim birimleri üye ülkelerle birlikte sayılarak merkezi yönetimlerle eş düzeyde kabul edildi.

Dünyanın pek çok ülkesinde merkezi yönetimler yerine federatif yapılar ya da özerk yönetimler mevcut. Amerika, Avustralya vb. ülkelerde eyalet sistemi ile federal birlik şeklindeki idari yapılanmalar var. İspanya, Portekiz, İrlanda vb. ülkelerde ise merkezi örgüt yapısını ve hiyerarşiyi reddeden, gönüllü katılım üzerine kurulu, gizliliği değil açık olmayı seçen bireylerin oluşturduğu özerk bölge yönetimleri var.

Ya bizde?

Türkiye'nin idari yapısına ilişkin birbirinden farklı fikirler öne sürüldü, sürülüyor. İdari yapının değiştirilemeyeceği görüşü yanında, başkanlık sistemi, özerklik yada federasyonlar da tartışılan konular arasında.

Şeytan'ın avukatı soruyor:

- Yok "Özerklik", yok "Federasyon" Türkiye'yi bölmek mi istiyorsunuz?

- Adem-i merkeziyetçi yapı da ne demek? Merkezi otorite zayıflarsa kaos doğar.

- Ne yani, herkes her aklına geleni söylesin mi?

ŞEFFAFLIK

Devlet yönetiminde “Şeffaflık” denince ne anlamalıyız?

1. Kararların, kurallar ve düzenlemeler doğrultusunda alınması ve uygulanması,
2. alınan kararlardan etkilenecek herkesin bu konudaki bilgiye erişiminin sağlanması,
3. ve bu bilginin ulaşılabilir, anlaşılır ve somut olması.

Şeffaflık, siyasi, idari ve ekonomik alanların hepsinde gerekli.

Ekonomik alanda, gerek özel sektörün gerekse devletin ekonomik yapısının ve işlemlerinin şeffaf olması,

İdari alanda, Devletin kamu hizmeti sağlayan kurumlarına erişimin sağlanması (*Bilgi teknolojisi ve e-yönetişim uygulamaları, yargının güvenilirliği ve şeffaflığı, yolsuzlukla mücadele, sivil toplumun katılımı*),

Siyasi alanda, Devletin karar alma organlarına, kamu sicil ve belgelerine erişimin sağlanması ... demek.

Şeytan'ın avukatı soruyor:

- Oh, ne ala memleket! Bütün sırlarımızı düşmana kendi elimizle mi vereceğiz yani?

**Doğrudan ve Temsili Demokrasi,
Merkezi ve Yerel Yönetimler
ve Şeffaflık konularında**

**SİVİL
TOPLUM
NE DÜŞÜNÜYOR?**

KİM, NE DEDİ?

Anayasa konusunda çalışmalar yürüten platformların, sivil toplum ve meslek örgütlerinin şu ana kadar yayınlanmış olan sonuç metinlerinde yar alan bu konulardaki görüşlerini sizin için yanyana getirdik. Bu tarihten sonra yapılacak açıklamalardaki görüşleri de toplamaya devam ederek çalışma sonunda (en erken Kasım 2012'de) yayınlanacak olan "Ortak Paydalar" kitabına, kendi çalışmalarımızın yanına yerleştireceğiz.

Anayasa Kadın Platformu

Genel seçimler, halkoylamaları ve mahalli idare seçimlerinde de cinsiyetler arası eşit temsil ve katılımı fiilen sağlayacak şekilde özel önlemler alınmalı. Her bir cinsiyetin artı/eksi 5 tolerans payıyla en az yüzde 50 temsil ve katılımını sağlama ilkesi yerleştirilmeli YSK da buna uymayan sonuçları ret ya da seçim dışı bırakma yetkisine sahip olmalı. Mahalli idarelerde cinsiyetler arası eşitliği sağlamak üzere gerekli düzenlemeler yapılmalı.

MÜSİAD

Madde 59 – İdarenin kuruluşu ve esasları

(1) İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla kurulur. İdarenin kuruluş ve görevleri, merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayanır.

(2) Türkiye, merkezî idare kuruluşu bakımından, kamu hizmetlerinin gereklerine göre, illere; iller de diğer kademeli bölümlere ayrılabilir. illerin idaresi yetki genişliği esasına dayanır. Kamu hizmetlerinin görülmesinde verim ve uyum sağlamak amacıyla, birden çok ili içine alan merkezî idare teşkilatı kurulabilir.

(3) Mahallî idareler; yerinden yönetim ve özerklik ilkesine uygun olarak, belediye veya köy halkının mahallî müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları beş yılda bir yapılan seçimlerde belirlenen kamu tüzel kişileridir. Kanun, büyük yerleşim merkezleri için özel yönetim biçimleri getirebilir.

(4) Merkezî idare, mahallî idareler üzerinde, mahallî hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması ve mahallî ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla, kanunda belirtilen esas ve usuller dairesinde idarî vesayet yetkisine sahiptir.

(5) Ulusal ekonomik politika çerçevesinde, mahalli idarelere kendi yetkileri dâhilinde serbestçe kullanabilecekleri, sorumlulukları ile orantılı, yeterli mali kaynak sağlanır. Mahalli idarelerde şeffaflık ve hesap verebilirlik kanunla düzenlenir.

Mahallî idarelerin belirli kamu hizmetlerinin görülmesi amacı ile, kendi aralarında Bakanlar Kurulunun izni ile birlik kurmaları, görevleri, yetkileri, maliye ve kolluk işleri ve merkezî idare ile karşılıklı bağ ve ilgileri kanunla düzenlenir.

MAZLUMDER

Yerinden yönetim ilkesi esas alınmalı, adalet ve güvenlik dışındaki tüm alanlarda, merkezi idarenin hantal yapısına son verilmelidir. Bu ise 1921 tarihli ilk anayasamız olan Teşkilat-ı Esasiye Kanununun 11. maddesi aynen alınılarak dahi yapılabilir.

TEPAV /Anayasa Platformu

Mesela iki türlü dar bölge seçim sistemi gibi düzenlemelerle Seçmenle seçilen arasındaki bağ güçlenmelidir. Siyasi partilerin

demokratik işleyişi güvence altına alınmalı, finansmanları şeffaflaşmalıdır.

DİSK

Yerel yönetimler, katılımcı demokrasiyi geliştirici ve merkezî otoriteyi dengeleyici bir yapıya kavuşturulmalıdır. Birden çok ili kapsamına alan yerinden yönetim örgütlenmesi; bölgesel ölçekte kamu hizmetlerini hızlandırır, verimliliğini artırır; çevre ve doğanın korunmasıyla, şehirciliğin geliştirilmesine katkıda bulunur; yurttaşların karar alma mekanizmalarına katılımıyla demokrasinin ülke geneline yaygınlaştırılmasında itici güç oluşturabilir; bölge ölçeğinde alınacak kararların yerindeliğini güçlendirir.

Tüm yerinden yönetim kuruluşlarının cinsiyetler arası eşit temsil ve katılım ilkesine uygun olarak oluşturulması, anayasaya yansıtılmalıdır. Yerel yönetimlerin meclislerinin bütün toplantılarında, tartışmaların kamuya açıklığı ilkesi öngörülmalıdır.

TESEV

Başta vali ve kaymakamların yetkileri azaltılmalı yerel yönetim makamları yerel düzeydeki ana yönetim birimleri haline gelmelidir. Yerel demokratik yönetim birimlerinin karar yetkisi bayındırlık, tarım, sağlık, kısmen kolluk ve de eğitim hizmetlerini kapsamalıdır.

Ekolojik Anayasa

Yerel karar alma mekanizmalarına katılımının güçlendirilmesi için Yeni Anayasa ademi merkeziyetçi bir yönetim anlayışını düzenlemelidir ve yurttaşların karar alma mekanizmalarına doğrudan ve etkin katılımını sağlayacak yöntemler, kurumlar geliştirilmelidir. Yerel yönetimler katılımcı, şeffaf ve hesap verebilir olmalı, gerekli durumlarda seçilmişlerin geri çağrılmasını sağlayacak mekanizmalar, yerel arabuluculuk gibi çözümler oluşturulmalıdır.

Kamu yönetiminde her düzeyde şeffaflık ve hesap verebilirlik Anayasal güvence altına alınmalıdır.

Demokratik Anayasa Hareketi

Yerel yönetimlere Türkçe'den başka anadillerde hizmet sunma imkânını vermeli. Yeni Anayasa yerinden yönetimin gerçekleştirilmesine, birkaç ilin birleştirilerek bölge yönetimlerinin kurulabilmesine ve buralara kendi iç işleyişlerinde özerklik tanınmasına (demokratik özerklik) imkân vermelidir.

Yeni Anayasa Platformu

Devletin tüm kurumsal yapılanması, hiçbir istisna öngörülmezsizin, tüm toplumsal farklılıkların ayrımsız ve önkoşulsuz katılımına ve temsiline dayandırılmalıdır.

İster federalizm, ister üniter devlet yapısı tercih edilsin; devletin temel işleyişinin adem-i merkezîyetçilik esasına göre tanzim edilmesi şarttır. Demokratik katılım yerelden itibaren, her bir farklılığın kendini kurucu ve değerli olarak göreceği biçimde infla edilmelidir.

Devletin tüm kurumsal yapılanması, hiçbir istisna öngörülmezsizin, tüm toplumsal farklılıkların ayrımsız ve önkoşulsuz katılımına ve temsiline dayandırılmalıdır.

Parlamentodan başlayarak tüm kurumların hesap verebilirlik ilkesine göre çalışması sağlanmalıdır.

T. Barolar Birliği

Madde 41- Yurttaşlar, kamusal yaşama ve ülkenin yönetimine doğrudan veya temsilcileri aracılığıyla katılma hakkına sahiptir. Yurttaşların ulusal ve yerel yönetim düzeyinde ülkenin yönetimine

doğrudan katılmalarını sağlayacak halkoylaması ve halk girişimi yöntemlerine, bunların işleyiş ve esaslarına, imzaların toplanması, sayılması ve denetimine ilişkin kurallar kanunla düzenlenir.

(...) Yüksek Seçim Kurulu, halk oylaması veya halk girişimi isteminin usulüne uygun olarak yapılması durumunda, oylama tarihini belirler. Kanun, katılım hakkının kullanılmasını düzenlerken, demokratik katılım, çoğulculuk ve eşitlik ilkeleriyle, konunun tekliği ilkesi ve halkın bilgilenme hakkını gözetir.

TUSİAD

İdarenin kuruluş ve görevleri bağlamında, yerinden yönetim (adem-i merkezîyet) esasının bugünküne nazaran daha güçlendirilmesi, çağdaş demokrasilere özgü bir kamu yönetimi modeli olmasının yanı sıra, yerel katılımı güçlendiren bir hak konusu olarak da değer taşımaktadır. Bu konu, ayrıca, azınlık-çoğunluk ilişkilerine bağlı kimlik politikaları bağlamında da önem taşıyan, bu politikaların demokratik bir toplumda yürütülmesinin yapısal unsurlarından birisidir. Yeni Anayasada bu yönde yapılacak bir değişikliğin bu hususu da dikkate almasında fayda vardır.

1982 Anayasası, aşağıda açıklanacağı gibi, saf parlamenter modelden bazı sapmalar göstermekle birlikte, ana çizgileri itibarıyla bu modeli benimsemiştir. Ancak, zaman zaman başkanlık veya yarı-başkanlık sistemi önerileri, halen de olduğu gibi, siyasî gündemimize gelmiştir. Yuvarlak masa toplantısı katılımcıları aşağıdaki nedenlerle, Türkiye için başkanlık veya yarı-başkanlık sistemlerinin kabulünü yararlı görmemektedir:

(a) Başkanlık sistemi, başkanla parlâmentonun ayrı seçimlerle ve sabit süreler için halk tarafından seçilmesini gerektirmekte ve bu iki organdan birinin diğerinin hukukî varlığına son vermesi mümkün olmamaktadır. Başkan yürütme yetkisinin tek sahibi olmasına karşılık, yasama yetkisi tümüyle parlâmentoya aittir. Bu sistemde iki organ arasında ortaya çıkacak uzlaşmazlıkları çözecek bir mekanizma mevcut olmadığından, devlet hayatında tıkanma ve

krizlerin ortaya çıkması ihtimali kuvvetlidir. Özellikle başkanla parlâmento çoğunluğunun ayrı partilere veya siyasî eğilimlere mensup olması halinde başkan, siyasetini uygulayabilmek için muhtaç olduğu yeni kanunları veya bütçesini parlâmentoya kabul ettirmekte güçlüklerle karşılaşacaktır.

Başkanlık sistemi, çok istisnâî şartlara sahip olan ABD dışında, genellikle istikrarlı demokrasiler yaratmakta, parlâmenter sistemden daha az başarılı olmuştur.

(c) Türkiye, 1876 Anayasasından bu yana, ufak değişikliklerle parlâmenter sistemi sürdürmüştür. Başkanlık sistemi, Türkiye'ye yabancı bir sistemdir ve böyle bir sistemin kabulü, tüm mevzuatımızda radikal değişiklikleri gerektirecektir.

(ç) Öte yandan, 1982 Anayasası, devlet başkanının yetkilerinin esas itibariyle sembolik ve temsilî olduğu parlâmenter sistemden önemli ölçüde sapmış ve siyasî partiler politikası üzerinde bir vesayet makamı olarak tasavvur ettiği Cumhurbaşkanlığına, parlâmenter rejimle bağdaşmayacak geniş takdir yetkiler vermiştir. Yuvarlak masa toplantısı katılımcıları, yürütmenin bu iki unsuru arasında sürtüşme potansiyeli taşıyan bu yetkilerin, gerçek bir parlâmenter rejimde olması gerektiği gibi, temsilî ve sembolik yetkilerle sınırlandırılması görüşündedir.

Özgürlükçü Anayasa Platformu

Siyasi katılımı engelleyen kısıtlamalar ve yasaklar kaldırılmalıdır

Sivil Dayanışma Platformu

Bireylerin ve grupların devlet yönetimine, kendilerine en yakın karar alma mekanizmalarından başlayarak, merkeze kadar tüm karar süreçlerine katılımı sağlanmalı. Bireyin, siyasal sisteme günlük hayat içinde katılımını sağlayacak yeni mekanizmalar yaratılmalı. / nihai

denetimin halkta olmasını sağlayacak demokratik bir denetim sistemi kurulmalıdır.

ASDER

Merkezin bir kısım yetkileri mahalli idarelere terk edilmelidir. Bu yapılırken de üniter yapı bozulmamalıdır.

Her makam kendine bağlı en fazla 10 unsuru sevk ve idare edebilir. Bu düşünülerek, bölgesel yönetimler oluşturulmalıdır. Bu bölgesel yönetimlere de iller bağlanmalıdır. Yedi coğrafi bölgenin sınırları Bölgesel Yönetimlerin de sınırları olmalıdır. Etnik bölünme korkusu, etkin yönetim teşkilatlanmasına engel olmamalıdır.

Üniter, Bölgeli Devlet ilkesine uygun İdari yerinden yönetim modeli ile; Yasama ve Yargı yetkisi merkezi yönetimde, Yürütme yetkisinin bir kısmı bölge idarelerine, Bölge idareleri de kendi yürütme yetkisinin bir kısmını alt kademedeki mahalli idarelere aktarmış olarak, Merkezi Hükümetin bu yetkilerde arttırma ve eksiltme yetisi ile bölge ve alt mahalli idareleri denetleme yetkisini elinde bulundurduğu bir sistem olmalıdır.

Bu nedenle, temsilde adaletten feragat edip, yönetimde istikrar sağlayacak şekilde seçim barajları yükseltilmeli, iki Partili, iki meclisli Başkanlık sistemi oluşturulmalıdır.

İHD

Mevcut Anayasal sistem merkezi idarenin yerel idare üzerine kurulu vesayetini tanımlamaktadır. Yeni Anayasa da vesayet sistemine son verilerek, özerk bölgesel yönetimler ya da özerk il yönetimlerine geçiş sağlanmalıdır. Merkezi idarenin yetkilerinin çok büyük bir kısmı yerel idareye terk edilmelidir. Valilik ve kaymakamlık sistemi kaldırılmalı, yetkileri yerel idare yöneticilerine terk edilmelidir.

Türkiye'deki gidişatın yerel yönetimlerin yetkilerinin artırılarak özerk bölgesel yönetimler ya da yetkileri genişletilmiş il yönetimleri biçiminde kurgulanması halinde merkezde yarı başkanlık yetkilerini kullanacak Fransız modeline uygun bir modele geçilebilir. Mevcut halde halk tarafından seçilecek cumhurbaşkanının başbakanı işlevsiz kılacağı açıktır. Türkiye'nin yeni Anayasa da bu temel problemi çözmesi gerekmektedir.

Yerinden yönetim ilkesine uygun olarak düzenlenecek Merkezi idare- yerel idare ilişkisine paralel olarak; yerelde bölgesel veya il meclisleri, merkezde ya tek meclisli parlamento yada çift meclisli parlamento düzenlenmelidir.

Vatandaş yerel yönetimlerde de yerel meclislerde gündeme getirmek istediği bir konuyu yerel meclis üyesinin seçimine yetecek kadar sayıda imza toplayarak konunun mecliste görüşülmesini sağlamanın önü açılmalıdır.

İmam-Hatip Liseleri Mezunları Mensupları Derneği **(ÖNDER)**

İdarenin bütünlüğü ilkesi korunmalı, yerel yönetimlere daha fazla yetki verilmeli ve yerel yönetimler güçlendirilmeli

Halkların Anayasası (29 Kuruluş)

Tekçi, tektipleştirici, merkeziyetçi, devlet odaklı politikalar terk edilmeli, mahalleler, köyler, ilçelerden başlayarak oluşturulacak sivil örgütlenmeler ile halkın yönetime etkin katılımının önü açılmalı, sivil örgütlenmeler toplumsal-kamusal yaşam üzerinde söz sahibi kılınmalıdır.

YENİ ANAYASA YOLCULUĐU

2007 Hükümet yeni bir Anayasa hazırlığına girişti, bir taslak hazırlattı. Ama bu çalışma çok tepki aldı. Diğer siyasi partilerle bir uzlaşma ortamı görülmeyince, üstüne bir de Ak Parti için kapatma davası açılınca tasarı rafa kalktı.

2010 Ancak yaptığı işlerin çoğu yargı engeline takılan, sonunda kapatılma tehlikesini kıl payı atlatan Ak Parti, özellikle asker-sivil ilişkilerini ve yargının yapısını değiştirmeyi hedefleyen geniş bir değişiklik paketi hazırladı. Taslak TBMM'den 2/3 çoğunlukla geçemeyince referanduma gidildi ve 12 Eylül 2010 tarihinde yapılan referandumda değişiklik paketi % 58 evet oyuyla kabul edildi.

2010 Seçimleri sonrasında Ak Parti, Anayasa'yı baştan aşağı değiştirmek için, bu kez siyasi ve toplumsal uzlaşma istediğini de belirterek tekrar harekete geçti. Parlamentoda grubu bulunan dört siyasi partinin (Ak Parti, CHP, MHP ve BDP) eşit sayıda –üçer- milletvekili ile katıldığı bir uzlaşma komisyonu kuruldu ve çalışmalarına başladı.

Bundan sonra neler olacak?

2012 yılında yeni Anayasa'nın tamamlanması hedefleniyor. Uzlaşma komisyonunca hazırlanan yol haritasına göre:

- 1. Yazılı görüş alma:** 2011 sonuna kadar sivil toplumdan yazılı olarak görüşler toplanmış olacak.
- 2. Diyalog:** 2012 Nisan ayı sonuna kadar sivil toplumla toplantılar, karşılıklı görüşmeler yapılacak.
- 3. İstişare:** Uzlaşma kurulu, birikimleri değerlendirerek üzerinde uzlaşmaya vardığı bir taslak hazırlayacak.
- 4. Tartışma ve karar:** Bu taslak parlamentoda görüşülerek karara bağlanacak. Ya 2/3 oyla kabul edilecek, ya da halkoyuna sunulacak

İLKELER VE YÖNTEMLER

TBMM’de Anayasa Uzlaşma Komisyonu oluşturulduğunda akla gelen ilk soru, bu komisyonun çalışma ilke ve yöntemlerinin ne olacağı ve sivil toplumla ilişkilerinin nasıl düzenleneceği oldu. Anayasa konusunda düzenli çalışmalar yürüten platformların, sivil toplum ve meslek örgütlerinin temsilcileri 21.10.2011 tarihinde tam gün süren bir arama toplantısı yaparak bu konudaki ortak paydalarını belirlediler ve TBMM Uzlaşma Komisyonunun ilk toplantısına yetiştirdiler.

İLKELER:

Yeni Anayasa yapım sürecine sivil toplumun katılımında - Avrupa Konseyi tarafından da benimsenmiş olan- dört ana ilkenin temel oluşturması görüşünderiz: *(Beşinci maddeyi biz ekledik)*

- 1. Kapsayıcılık** (Toplumun hiçbir kesiminin bu süreçten dışarıda kalmaması)
- 2. Şeffaflık** (Bütün tartışma sürecinin -İnternet ve diğer uygun araçlarla- kamuya açık olması, görünebilmesi, izlenebilmesi),
- 3. Sistemli, zamana bağlı bir planlama** (Sürecin nasıl işletileceği, hangi safhalardan hangi zaman dilimlerinde geçileceğinin belirlenmesi ve açıklanması),
- 4. Geri Bildirim** (Toplanan görüşlerin boşa gitmediğinin, nerede ve nasıl değerlendirildiğinin belirlenmesi ve görüş sahiplerinin bilgilendirilmesi)
- 5. İfade Özgürlüğü önündeki engeller** (Katkıların ve tartışmaların özgürce yapılabilmesi, ancak "İfade özgürlüğü" zemininde mümkündür. Bunu engelleyen yasal mevzuatın, TMK, Basın ve İnternet yasalarının bazı maddelerinin acilen düzeltilmesi -eğer bunun zaman alacağından endişe ediliyorsa- özgür bir ortamı sağlayabilecek idari önlemlerle yolun açılması)

gereklidir.

YÖNTEMLER:

Sivil toplumun sürece katılımındaki belli başlı yöntemler ve kullanım biçimleri hakkındaki ortak görüşlerimiz şöyle özetlenebilir:

A. Yazılı görüş alma: Yazılı görüş almak için bir sistem ve mekanizma oluşturulmalıdır

1. Görüşler kimden ve nasıl alınacak?
2. Alınan görüş ve bilgiler nasıl sınıflandırılacak?
3. Bu görüşler nasıl değerlendirilecek, geri bildirim, kamuya açıklama ve zamanlama nasıl olacak?

B. Görüş alma toplantıları

- 1 Toplantılar STÖ'lerle " tematik" ve halk ile "gündemli" olarak yapılmalı,
- 2 Sivil toplum katılımı kurumsallaştırılmalı, TBMM ile bağlantı sürekli hale getirilmeli,
- 3 Toplantılarda cinsiyet eşitliği ya da %40 kadın kotası uygulanmalı,
- 4 Herkesin ana diliyle görüş vermesi olanağı sağlanmalıdır.
- 5 Toplantılar elden geldiğince yerele yayılmalı,
- 6 Anayasa Hazırlık Komisyonu'nun üyeleri de bu toplantılara katılmalıdır.

C. İnternetin genel kullanımı ve medyanın etkin katkısı için birlikte çaba gösterilmelidir.

- 1 TBMM websitesi interaktif olmalı, buraya tarafsız ve iyi formüle edilmiş sorular yerleştirilmeli,
- 2 Tüm gelişmeler bu siteye güncel olarak yansıtılmalı,
- 3 Aynen TRT-3'teki Meclis TV gibi bir TV kanalı olmalı, kanalın yönetimi Anayasa Uzlaşma Komisyonu'nun oybirliği ile seçtiği kişilerden oluşmalı,
- 4 İnternet ve medya mekanizmaları ve araçları, dezavantajlı gruplar gözönünde bulundurularak yapılandırılmalıdır.

YOL HARİTASI, GÖREV BÖLÜMÜ ve OLASILIKLAR

- 1 Toplantı bitiminde, bu Ortak Payda'ları Ankara'ya götürerek TBMM Anayasa Uzlaşma Komisyonu'na iletmek ve onlarla yüzyüze görüşerek anlatmak üzere şu beş gönüllü seçildi:
- 2 Ahmet Günenç, Ayşegül Devecioğlu, Levent Gönenç, Mustafa Dağcı, Özge Genç. *(Tarih belli olduğunda bu kişilerden gelemeyen olursa, o kişinin temsilcisi olduğu kurumdan başka bir katılımcı istenerek boşluk doldurulacak)*
- 3 Toplantı Ortak Payda tutanağını hafta sonunda hazırlayıp katılımcılara yollamak ve Pazartesi günü TBMM Uzlaşma Komisyonuna başvurarak randevu istenmek görevlerini TkMM üstlendi.

Katılımcılar: (Alfabetik)

Anayasa Kadın Platformu, DAH/Demokratik Anayasa Hareketi, Ekolojik Anayasa Girişimi, Genç Siviller, LGBTT İstanbul, Memur-Sen, NDI, Özgürlükçü Anayasa Platformu, SDP/Sivil Dayanışma Platformu, SETA, TEPAV, TESEV, Türkiye küçük Millet Meclisleri, YAP (Yeni Anayasa Platformu) AÇG (Anayasa Çalışma Grubu).

ANAYASA UZLAŞMA KOMİSYONUNUN ÇALIŞMA USULLERİ

Madde 1.- Komisyonun adı

Komisyonun adı, “Türkiye Büyük Millet Meclisi Anayasa Uzlaşma Komisyonu”dur.

Madde 2.- Komisyonun görevi

Komisyonun görevi, anayasa yapım sürecini yönetmek ve anayasa taslak metnini hazırlamaktır.

Madde 3.- Komisyon Başkanı

Komisyonun Başkanı TBMM Başkanıdır. TBMM Başkanının yokluğunda TBMM Başkanının görevlendirdiği Komisyon üyelerinden birisi oturuma başkanlık eder.

Madde 4.- Komisyon toplantıları ve gündem

Komisyon haftada en az 2 gün toplanır. Gerekliğinde haftalık toplantı sayısı artırılabilir. Toplantılar Salı ve Perşembe günleri yapılır.

İzleyen toplantının gündemi ile gün ve saati, mevcut toplantı biterken belirlenir.

Komisyon Ankara dışında da toplantılar yapabilir.

Madde 5.- Toplantı yeter sayısı

Komisyon en az üç siyasi partinin birer üyesinin katılımı ile toplanır.

Madde 6.- Karar yeter sayısı

Komisyon, Komisyonu oluşturan bütün siyasi partilerin mutabakatı (görüşbirliği) ile karar alır. Karar alınamayan konular, Komisyonun uygun göreceği zamanda yeniden değerlendirilir.

Sürecin tamamlanıp tamamlanmadığı ve nihai metnin (taslak bütünü) tekmül edip etmediği hususu dahi mutabakat ile belirlenir.

Madde 7.- Tutanak

Komisyon toplantılarında tam tutanak tutulur. Komisyon bazı hallerde tutanak tutulmamasına karar verebilir. Toplantı tutanakları

üyelere basılı veya CD ortamında ivedi olarak dağıtılır. Komisyon çalışmalarını sona ermedikçe hiçbir tutanak kamuoyuna açıklanamaz.

Madde 8.- Teknik heyet

Her siyasi partinin önereceği birer uzman ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca görevlendirilecek birer uzmandan üç teknik heyet oluşturulur. Siyasi partilerin önereceği uzmanların ödenek ve yollukları TBMM Başkanlığınca karşılanır. Teknik heyet, verileri toplar, tasnif ve analiz eder ve bir değerlendirme raporu hazırlayarak Komisyona sunar.

Gerektiğinde teknik heyet sayısı artırılabilir.

Madde 9.- Danışman görevlendirilmesi

Her siyasi parti toplantılarda en çok ikişer danışman bulundurabilir.

Danışmanlar müzakereye katılamaz.

Bunların ödenek ve yollukları TBMM Başkanlığınca karşılanır.

Komisyonlarda bulundurulacak danışmanlar duruma göre değiştirilebilir.

Madde 10.- Kapalı toplantı esası ve toplantıya katılabilecekler

Komisyon toplantıları basına kapalı olarak yapılır. Ancak Komisyon, saydamlığı sağlamak üzere gereken tedbirleri alır. Komisyon, bu kapsamda Başkanı marifetiyle toplantı bitiminde uygun göreceği içerikte açıklamada bulunur.

Komisyon toplantılarına Komisyon üyeleri, toplantıya davet edilen kişiler ve görevlendirilenler dışında kimse katılamaz.

Madde 11.- Çalışma süresi ve aşamalar

Komisyon, çalışmalarını 2012 yılı sonuna kadar tamamlamayı hedefler.

Komisyon çalışmaları aşağıdaki aşamalardan oluşur:

1. Aşama: Katılım, veri toplama ve değerlendirme.
 2. Aşama: İlkelerin belirlenmesi ve metin oluşturma.
 3. Aşama: Metnin kamuoyuna sunulması ve kamuoyunca tartışılması.
 4. Aşama: Kamuoyunda beliren görüşlere göre taslağın gözden geçirilerek teklif haline getirilmesi.
1. aşama Nisan 2012 sonunda tamamlanmış sayılır. Diğer aşamaların süreleri Komisyon tarafından kararlaştırılır.

Madde 12.- Katılım

Toplumun bütün katmanlarının Anayasa Uzlaşma Komisyonunun anayasa yapım sürecine katılımı sağlanır.

Madde 13.- Anayasa taslak metninin değiştirilememesi

Anayasa taslak metni, gerek uzlaşma ve yasama komisyonlarında ve gerekse Genel Kurulda partilerin mutabakatı olmadıkça değiştirilemez; ekleme yapılamaz. Hazırlanan taslak metnin (teklifin) Meclis Başkanlığına verilmesinden sonra bu metin üzerinde mutabakata dayalı değişiklik yapılması halinde Anayasa Uzlaşma Komisyonunun görüşü alınır.

Madde 14.- Hakkında hüküm bulunmayan haller

Komisyon, uyguladığı hukuku, mutabakatla gözden geçirebilir ve değiştirebilir. Ayrıca hakkında hüküm bulunmayan haller için de hukuk kuralı oluşturabilir. Anayasa taslak metninin ve kanunlaşma süreçlerinin bağlı olduğu hukuk, metnin tamamlanmasından sonra siyasi partilerin mutabakatıyla oluşturulur.

Madde 15.- Komisyonun görevinin sona ermesi

Komisyonun görevi, Anayasa teklifinin Genel Kurulda kabul edilip kanunlaşmasıyla veya siyasi partilerden birinin çekilmesi ya da çekilmiş sayılması ile sona erer. En az üç toplantıya mazeretsiz katılmayan siyasi parti, Komisyondan çekilmiş sayılır.

DESTEKÇİLER LİSTESİ

Aralık 2011

Bu listeye adlarını yazdıran kişilerin çoğu, TkMM toplantılarına kolaylaştırıcı olarak katıldılar, toplantıları yönettiler. Gazete yazılarında, TV konuşmalarında olumlu izlenimlerini aktararak TkMM'lerin duyurulmasına ayrıca katkıda bulundular. Hepsi de küçük Meclislerimizin onur konuklarıdır, gönülden teşekkür ederiz.

Abdurrahman Dilipak (Gazeteci, yazar), Adem Meleke (İş adamı), Ahmet İnel (Ekonomist), Ahu Tanrıku (TV Programcısı), Ali Bayramoğlu (Gazeteci), Ali Bulaç (Gazeteci, yazar), Ali Nesin (Matematikçi), Ali Saydam (İletişim uzmanı, gazeteci), Alper Görmüş (Gazeteci), Altan Tan (Gazeteci, yazar), Andrew Finkel (Gazeteci), Amberin Zaman (Gazeteci, yazar), Asaf Savaş Akat (Ekonomist), Aslıhan Tekin (Hukukçu), Atilla Dorsay (Gazeteci, yazar), Atilla Yayla (Siyaset Bilimci), Atilla Özdemiroğlu (Müziyen), Ayça Haykır (STGM), Aydın Engin (Gazeteci, Yazar), Ayhan Bilgen (Yazar), Ayhan Ogan (SDP), Baskın Oran (Siyaset Bilimci, Ankara Üni.), Başak Şengül (TV Programcısı), Bejan Matur (Yazar), Bekir Berat Özipek (Yazar), Belkız Kılıçkaya (TV), Bülent Deniz (Hukukçu), Celal Başlangıç (Gazeteci), Cezmi Ersöz (Yazar), Cihan Aktaş (Gazeteci, Yazar), Çiğdem Mater (Gazeteci), Derya Alabora (Oyuncu), Dilek Kurban (Hukukçu), Doğan Özgüden (Gazeteci), Doğu Ergil (Siyaset Bilimci), Ercan İpekçi (Gazeteci, TGS Başkanı), Ercan Kanar (Hukukçu), Ercan Karakaş (Siyaset Bilimci), Erdal Doğan (Hukukçu), Erdoğan Aydın (Yazar), Ergin Cinmen (Hukukçu), Erol Katırcıoğlu (Siyaset Bilimci), Erol Önderoğlu (Gazeteci), Erol Özkoray (Gazeteci), Ersin Salman (İletişimci), Ertuğrul Kürkçü (Haberci-Bianet), Eser Karakaş (Ekonomist), Esra Arsan (Eğitimci), Etyen Mahcupyan (Gazeteci), Eyüp Burç (TV), Fatma Benli (Hukukçu), Faruk Ünsal (Mazlumder Gen. Bşk.), Fatma Gök (Eğitimci), Faruk Alpkaya (Siyaset Bilimci, Ankara Üni.), Faruk Ünsal (Mazlumder Genel Başkanı), Ferai Tınç (Gazeteci), Feray Salman (İHOP), Ferhat Kentel (Sosyolog), Fikret Başkaya (Ekonomist, Özgür Üniversite), Fikret İlkiz (Hukukçu),

Fikri Sağlar (Gazeteci, yazar), Fuat Keyman (Siyaset Bilimci), Galip Ensarioęlu (Diyarbakır Tic. ve San. Odası Bşk.), Genęay Gürsoy (Tabip), Gülden Sönmez (Hukukçu), Güliz Kaptan (Eczacı), Gülten Kaya (Prodüktör), Gürkan Zengin (TV Programcısı), Hakan Tahmaz (Gazeteci, Yazar), Haluk Bilginer (Tiyatrocu), Hasan Mollaoęlu (Hukukçu), Hıncal Uluç (Gazeteci), Hilal Kaplan (Yazar), Hüsnü Tuna (Hukukçu), Hüsnü Öndül (Hukukçu), İbrahim Betil (Bankacı, TEGV), İnci Hekimoęlu (Gazeteci), İnci Tuęsavul (Gazeteci), İrfan Neziroęlu (Hukukçu), Joost Lagendijk (Politik Bilimler), Kerem Altıparmak (Ankara Üni. Hukuk Fak.), Kerim Yıldız (KHP), Koray Düzgören (Gazeteci), Kübra Kurtuluş (Aktivist), Kürşat Bumin (Yazar), Lale Mansur (Oyuncu), Leyla İpekçi (Gazeteci), Leyla Zana (Siyasetçi), M. Emin), Markar Esayan (Yazar), Aktar (Av. Diyarbakır Baro Bşk.), M. Emin Ekmen (Eski Mv.), M. Emin Tutan (Eski Mv), M. Emin Yıldırım (Parlamentar Danışmanı), Mahir Ünal (Mv), Mahmut Alınak (Hukukçu), Maya Arakon (Siyaset Bilimci), Mebuse Tekay (Hukukçu), Mehmet Altan (Gazeteci, yazar), Mehmet Atak (Tiyatrocu), Mehmet Bekaroęlu (Tabip, Siyasetçi), Mehmet Elkatmış (Hukukçu), Mehmet Emin Ekmen (Hukukçu) Mehmet Metiner (Gazeteci), Mehmet Şandır (Milletvekili), Mehmet Uçum (Hukukçu), Melih Altınok (Gazeteci), Melike Demiraę (Şarkıcı, oyuncu), Memet Ali Alabora (Oyuncu), Meral Tamer (Gazeteci), Mithat Sancar (Hukukçu, Ankara Üni.), Muharrem Erbey (Hukukçu, Diyarbakır İHD Başkanı), Murat Belge (Edebiyat, Bilgi Üni.), Murat Çelikkın (Gazeteci), Murat Sungar (Em. Büyükelçi), Mustafa Ataş (Mv), Mustafa Sütlaş (Hekim), Nalan Erkem (Hukukçu), Necati Ceylan (Hukukçu), Neşe Erdilek (Sosyolog), Neşe Yaşın (Şair), Nevin Gaye Erbatır (Eski Mv), Nevin Sungur (Gazeteci), Nihal Bengisu Karaca (Gazeteci), Nursuna Memecan (Mv), Oral Çalışlar (Gazeteci), Orhan Miroęlu (Yazar), Osman Can (Hukukçu), Osman Coşkunoğlu (Eski Mv), Oya Aydın (Hukukçu), Oya Baydar (Sosyolog, yazar), Pervin Mısırlıoğlu (İş kadını), Pınar Selek (Sosyolog, yazar), Raffi Hermonn Araks (Gazeteci), Ragıp İncesavaş (Grafik Tasarımcısı), Ragıp Zarakolu (Yayıncı), Rasim O. Kütahyalı (Yazar), Reyhan Yalçındağ (Hukukçu), Rıza Türmen (AİHM Eski Yargıcı, Mv), Rüstem Batum (Belgesel ve TV Programları Yapımcısı), Sacit Kayasu (Adana eski Cumhuriyet Savcısı), Sait Çetinoęlu (Aktivist), Salih Memecan (Karikatürist), Sami Gören (Hukukçu), Sedat Yurtdaş (Hukukçu), Senih Özay (Hukukçu), Sezen Aksu (Müzik), Sırrı Süreyya Önder (Yönetmeni Mv), Sibel Eraslan (Gazeteci), Suade Arançlı (STGM eski Başkanı), Suzan Samancı

(Yazar, Gazeteci), Şahin Candaş (Güvercinler Meclisi), Şahismail Bedirhanoglu (GÜNSİAD Bşk.), Şanar Yurdatapan (Müzisyen), Şebnem K. Fincancı (Tabip, TİHV Başkanı), Tahir Elçi (Hukukçu), Tan Oral (Çizer), Tarık Günersel (Yazar), Toktamış Ateş (İktisatçı), Tomris Özden (Yazar), Tuna Bekleviç (Toplum ve Demokrasi Derneği Bşk.), Turgut Kazan (Hukukçu), Ufuk Uras (İktisatçı, ÖDP Eski Bşk.), Uluç Gürkan (Yazar), Umur Talu (Gazeteci), Ümit Boyner (TÜSİAD Bşk.), Ümit Kardaş (Hukukçu), Üstün Akmen (Eleştirmen), Vahit Bıçak (Hukukçu), Veysel Uçum (Hukukçu), Yaman Akdeniz (Hukukçu, Bilgi Üni.), Yaşar Kemal Gökçeli (Yazar), Yaşar Seyman (Yazar, sendikacı), Yıldırım Oğur (Gazeteci), Yılmaz Ensaroğlu (Araştırmacı, yazar), Yüksel Selek (Yeşiller Partisi Gen. Bşk.), Zeki Kentel (Gazeteci), Zeynep Tanbay (Koreograf), Zuhale Olcay (Oyuncu)

Halk Anayasa yapabilir mi?

- Olur mu canım öyle şey? Anayasa yapmak çocuk oyuncağı mı? Bunlara senin benim aklımız ermez. Anayasa, hukukçuların işi.
- Biz “ev” de yapamayız. O da mimarın işi, değil mi?
- Tabii, o da onun işi. Ev yaptıracak param varsa, tutarım bir mimar, o yapar. Ben yapamam.
- Peki, evin nasıl olacağına, kaç kat olacağına, odaların kaç tane olacağına, şekline şemaline de mimar mı karar verir?
- Ne münasebet! Tabii ben karar veririm, içinde oturacak benim. Ben ona nasıl sipariş edersem ona göre yapar evimi. Aynen terzi gibi. Elbisemi o dikebiliyor, ben değil. Ama nasıl istediğime ben karar veriyorum, o değil.
- Öyleyse?

Hadi baştan soralım. Halk Anayasa yapabilir mi?

